

פרשת ויחי

ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי (מח, כב)

וכי בחרבו ובקשתו לקח, והלא כבר נאמר (תהילים מד. ז): כי לא בקשתי אבטח וחרבי לא תושיעני. אלא חרבי זו תפילה, קשתי זו בקשה (ב"ב קכ"ג).

**אונקלוס: בחרבי ובקשתי בצלותי ובבעותי.
ובמדרש רבה (ויחי צד') : בחרבי ובקשתי במצוות ובמעשים טובים.**

רש"י : בחרבי ובקשתי היא חכמתי ותפילתי.

ונשאלת השאלה מדוע הניח רש"י את דברי התרגום, התלמוד והמדרש גם יחד? ומה עניין חכמה לכאן, חכמה מה זו עושה, ולא עוד אלא שהקדים רש"י בפירושו את החכמה לתפילה?

אלא, הסביר הגה"ק בעל האבן האזל זי"ע - דבר גדול בא רש"י ללמדנו: כי צריך האדם למידה נכונה של חכמה ודעת עליון לדעת על מה להתפלל. כי יש שאדם מתפלל לפני המקום שימלא רצון כלשהו משלו, שהוא בשכלו הקט חושב כי לטובתו הוא, ואינו אלא לרעתו. לכן צריך האדם חכמה מיוחדת בשביל לדעת על מה ואיך להתפלל, ולפעמים לא צריך להגיד משהו מסוים, אלא לבקש שה' ינחנו בדרך הישרה והרצויה!

ולמד זאת רש"י מאנשי כנסת הגדולה: מיד אחרי שלוש הברכות הראשונות של תפילת שמונה עשרה, שהן סידור שבחו של מקום הקדימו הם ברכת "חונן הדעת", "חננו מאתך חכמה בינה ודעת" לפני שמבקש על צרכיו. וכן אנו מתפללים בתפילת "יהי רצון" של ברכת החודש "שימלא ה' כל משאלות לבנו לטובה", כי לפניו יתברך נגלו כל תעלומות והוא יודע איזה משאלה היא טובה ואיזו לא...

מקור: פנינים